

Examen Arbeidssociologie

Vraag 1 (3 punten):

Bureaucratisering draagt verscheidene voordelen met zich mee volgens bijvoorbeeld sociologen zoals Max Weber. Wat zijn deze voorbeelden, leg ze uit met een voorbeeld van een organisatie.

Toch zijn er verschillende onbedoelde neveneffecten aan verbonden. Wat zijn deze en verduidelijk met een voorbeeld van een organisatie. (max. 1 pagina) (Voorbeeld mag fictief zijn)

Voorbeeld: dat een fout bij Eandis een man 12.000 euro kostte. "Er zijn geen (standaard) processen om problemen op te lossen. Dit komt omdat het probleem in de eerste instantie niet had mogen voorkomen

Voorbeeld: Ford

Elke rationeel bedoelde ingreep houdt een risico op onbedoelde gevolgen in. Hierdoor wijken zelfs in de meest detail georganiseerde bureaucratie, de uiteindelijke gevolgen van de ingrepen van het management af van de gevolgen die men oorspronkelijk voor ogen had. Het is zo dat bureaucratieën streven naar efficiëntie, terwijl ze als vanzelf gaandeweg disfuncties ontwikkelen, die hen dan weer minder efficiënt maken. (H7)

Bureaucratiseringscirkel (H7):

Pogingen om maatregelen te nemen tegen contraproductieve gedragingen ten gevolge van bureaucratische regels in een organisatie versterken vaak de vicieuze cirkel van disfuncties. De onpersoonlijke en formele regels van de bureaucratie moeten de controle en voorspelbaarheid van de prestaties bevorderen en bovendien helpen ze de machtsverhoudingen tussen personeel en management camoufleren. Maar regels kunnen er soms juist toe leiden dat activiteiten zich aan de minimumstandaarden houden en niet meer: 'SNIFO' (Staat Niet In Mijn FunctieOmschrijving). Wanneer zoiets gebeurt, bestaat de typische reactie van het management erin de regels te verscherpen en de supervisie op te drijven. Het onbedoelde effect kan dan zijn dat zo de machtsverhoudingen tussen personeel en management in de kijker worden gezet, waardoor er meer conflicten ontstaan, die dan weer verdere contraproductieve implicaties hebben voor de organisatie.

Deviant gedrag (Merton) (H7)?

Vraag 2 (3 punten)

Volgens google econoom Hal Varian is de digitalisering niet om bang van te zijn 'Kijk maar naar Amerika waar bankautomaten nu mensen vervangen voor het uitdelen van geld. De mensen die voordien dat werk deden worden nu ingezet voor hypotheek versterking'

'Als je doorheen het verleden kijkt zie dat economische evoluties niet slecht zijn. ze zorgen er juist voor dat mensen minder werkuren hebben en meer tijd voor ontspanning'

Bespreek de impact van digitalisering en zorg dat je antwoord geeft op deze 2 vragen: 1. Is het optimisme van Varian gegrond? 2. Leg via de theorie van arbeidsmarkt segmenten hoe verschillende delen getroffen kunnen worden door digitalisering (max 1 pagina)

Gesegmenteerde arbeidsmarkt (H9):

- deelmarkten
 - poortwachters controleren/rantsoeneren wat er op de markt aangeboden kan worden

- verdringing en overkwalificering
- intern/extern
- labour hoarding: makkelijk gemaakt door het systeem van economische werkloosheid in België
- statistische discriminatie

Polarisering (H7)?

Vraag 3 (4 punten):

Impact van sociale netwerken op het functioneren van de arbeidsmarkt.

Verandert de impact door functionele differentiatie op niveau van de samenleving?

Verandert de impact door functionele differentiatie op niveau van het bedrijf?

Weak ties & strong ties (H9)?

Sociale netwerken spelen een belangrijke rol bij het bepalen van welke jobs geschikt zijn voor welke sociale groepen en bepalen dus ook waarom bepaalde sociale groepen ondervertegenwoordigd zijn in bepaalde beroepen of sectoren. Het gaat om historisch gegroeide processen, waarbij de dynamiek van een sociaal netwerk wordt geïnstitutionaliseerd in ongeschreven praktijken of gewoontes of formele normen. Op die manier groeien 'mannelijke' of 'vrouwelijke' beroepen of ontstaan 'etnische niches' op de arbeidsmarkt. (H9)

Functionele differentiatie (H4)

Vraag 4 (4 punten)

De welvaartsysteem in de Europese staten is sterk verbonden met het Fordistisch model van vroeger.

Leg de 5 sociologische vraagstukken uit aan de hand van de overgang naar het postfordistische accumulatiemodel.

De 5 belangrijke vraagstukken van de sociologie (H1):

- spanningsveld individu $\Leftrightarrow$ collectief (samenleving, organisatie, bedrijf)
- samenleving als bron van mogelijkheden en oorzaak van beperkingen voor het individu
- sociale oorzaken van menselijk gedrag en denken
- samenwerking (solidariteit) en identificatie (gelijkheid) tussen mensen en sociale groepen
- competitie (strijd) en onderscheid (ongelijkheid) met andere leden van de sociale groep of tussen sociale groepen

Fordistisch accumulatiemodel (H5):

- gestandaardiseerde industriële massaproductie
- voor de binnenlandse markt
- sterk macro-economische staat, inclusief grote publieke infrastructuurinvesteringen (koopkracht)
- uitbouw sterke welvaartstaat
 - genereuze arrangementen
 - burgerrecht
- welvaartscirkel

$\Leftrightarrow$ Postfordistisch accumulatiemodel (H5):

- flexibele productie, gespecialiseerde goederen en diensten
- binnen open wereldeconomie

- afbouw regulerend overheidsoptreden
 - flexibilisering arbeidsmarkt
 - concurrentiepositie versterken
 - loonkostenreductie
 - wel 'innovatie' faciliteren
- convergeert met ideologisch neoliberalisme
- afbouw sociaaleconomische politiek (Keynes), dus minder interventie staat
- competitiviteitslogica dominant
- sociale voorzieningen moeten 'verdiend' worden (en activeren)

